

Stomioperationen steg för steg

”Man får inte de rätta svaren därför att man inte kan ställa de rätta frågorna
– förrän efteråt.”

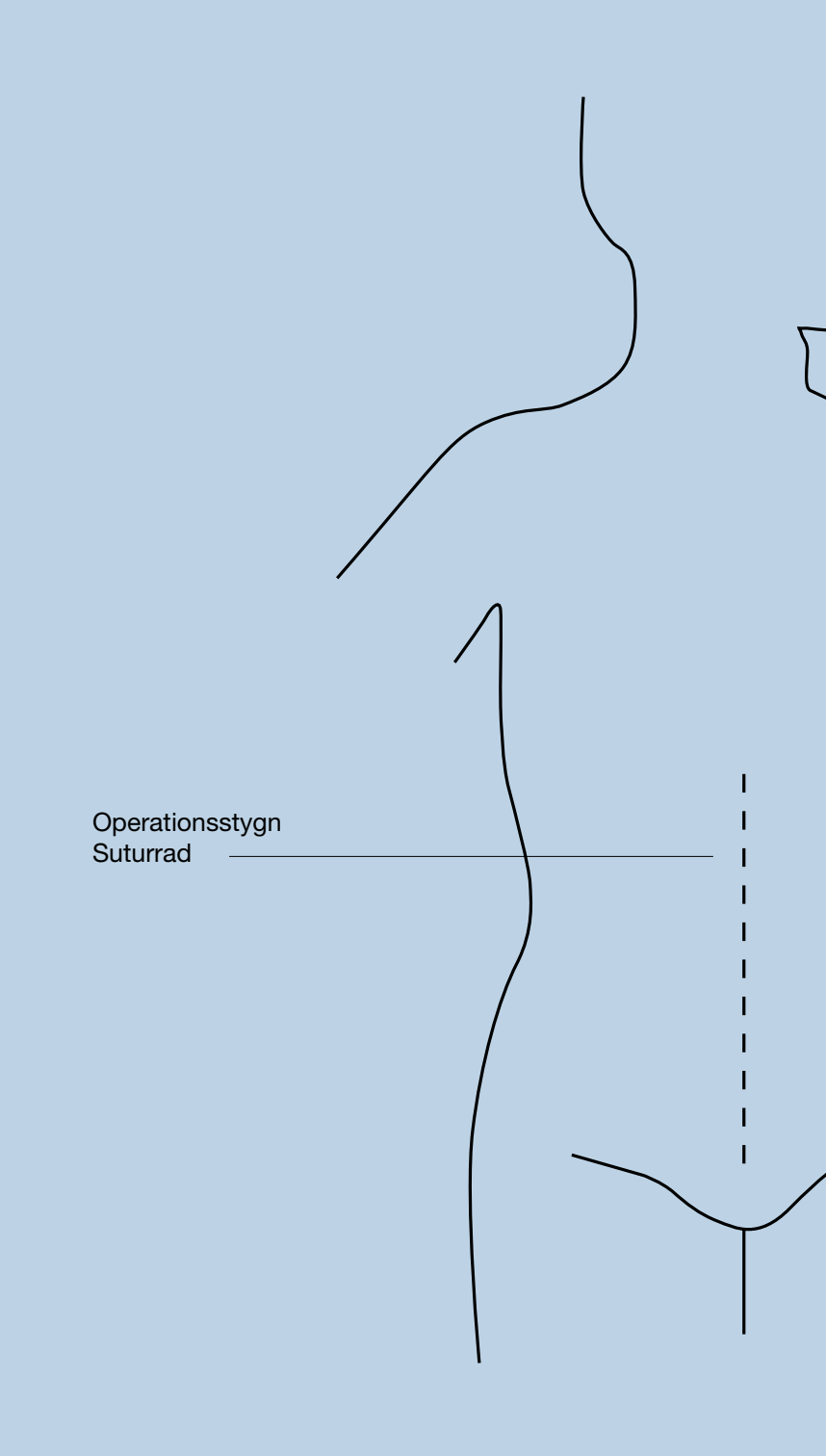
Rikke, 27 år, ileostomiopererad

Inledning

De flesta människor är förvånade över vilket stort ingrepp en stomioperation är. Många känner sig osäkra på vad de kommer att vakna upp till när operationen är över. Därför har vi tagit fram detta häfte som visar och beskriver de anatomiska aspekterna av en stomioperation. Vi hoppas att den ska ge dig insikter och kunskaper om din operation samt hjälpa dig att förstå en del av de termer som läkarna och sjuksköterskorna kanske använder när de pratar om din operation.

Ordet ”stomi” kommer från grekiskan och betyder öppning eller mun. En stomi skapas kirurgiskt genom att en bit av tunn- eller tjocktarmen läggs ut genom en öppning i bukväggen. Den del som läggs ut kallas stomi. Kroppsavfallet lämnar kroppen via stomin och samlas upp i en stomipåse.

Det kan finnas många skäl till att en person behöver stomiopereras, men operationen görs alltid för att förbättra personens situation.

Bukväggen

Bukväggen sträcker sig från bröstkorgens bas ned till höftbenet. Under huden finns fettvävnad, bindväv och ytliga bukmuskler. Dessa muskler bildar bukväggens stomme. Naveln och operationsärr är några av bukväggens svaga punkter.

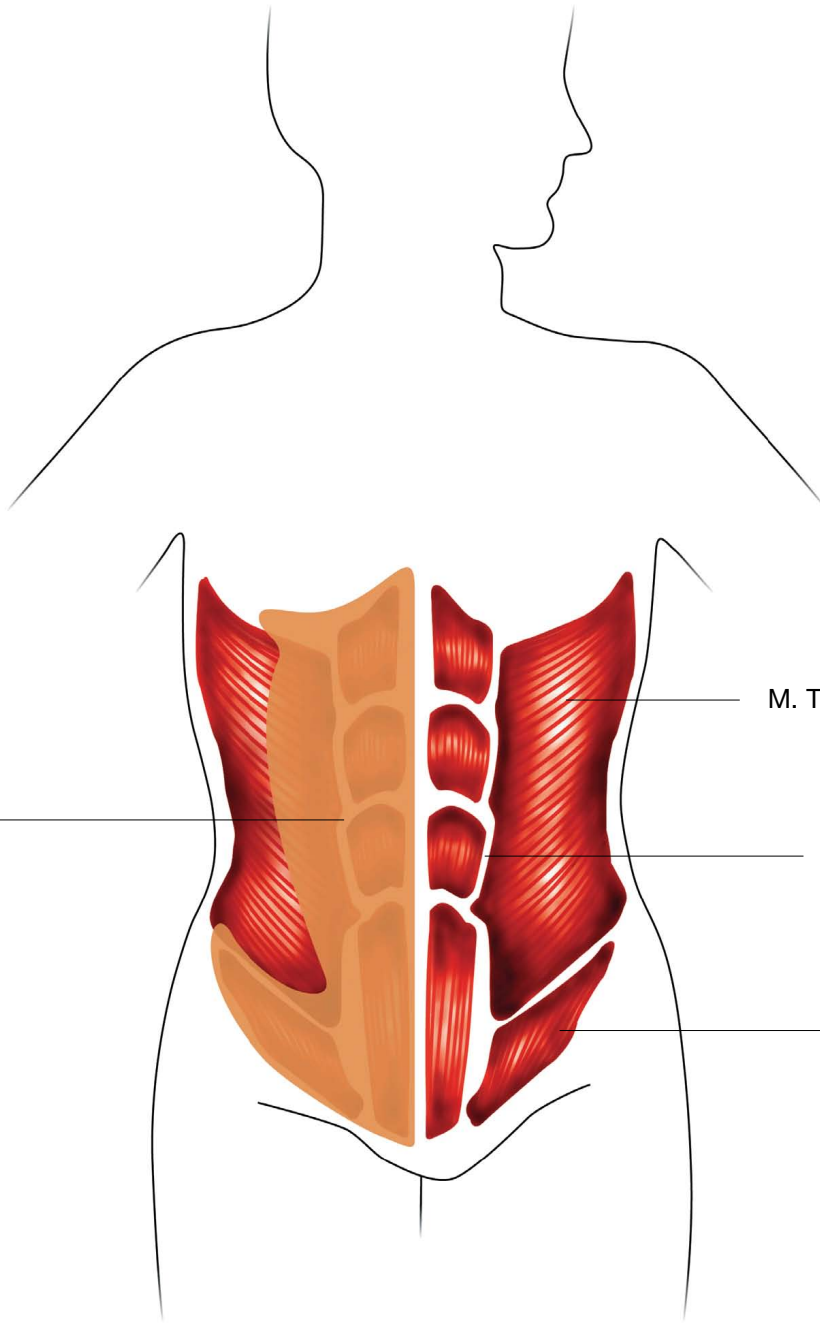
Bukkmuskler

M. Vagino recti
abdominis

M. Transversus abdominis

M. Rectus abdominis

M. Iliopsis

Matspjälkningssystemet

Matspjälkningssystemet, som också kallas magtarmkanalen, är den del av kroppen som spjälkar maten och tar hand om kroppsavfall. De olika delarna i detta system är munnen, matstrupen, magen, gallblåsan, bukspottkörteln, levern, tunn- och tjocktarmen samt ändtarmen. Organen längs magtarmkanalen hjälper till med processen att spjälka och absorbera maten.

Matspjälkningssystemet är viktigt för att liv och hälsa ska kunna upprätthållas. Magtarmkanalen är tunneln som löper från munnen till ändtarmsöppningen. Det är via denna kanal som maten förs in i kroppen för att sedan sväljas, spjälkas och tas upp av matspjälkningssystemet. Därefter elimineras restprodukterna. Upptaget av näringsämnen sker i tunntarmen. Innehållet i tunntarmen är flytande till konsistensen. Elimineringen av restprodukter sker i tjocktarmen. Här absorberas vätska från kroppsavfallet, som sedan lämnar kroppen som fast avföring.

Följaktligen är kroppsavfallet från en stomi på tunntarmen (ileostomi) flytande, medan kroppsavfallet från en stomi på tjocktarmen (kolostomi) är fast.

Bukhinnan

Bukhinnan är ett membran, eller en rörlig vävnadsplatta, som håller organen i matspjälknings-systemet på plats och som leder nerver, blodkärl och lymfkärl till organen.

Matspjälkningssystemet

Lever

Gallblåsa

Tjocktarm

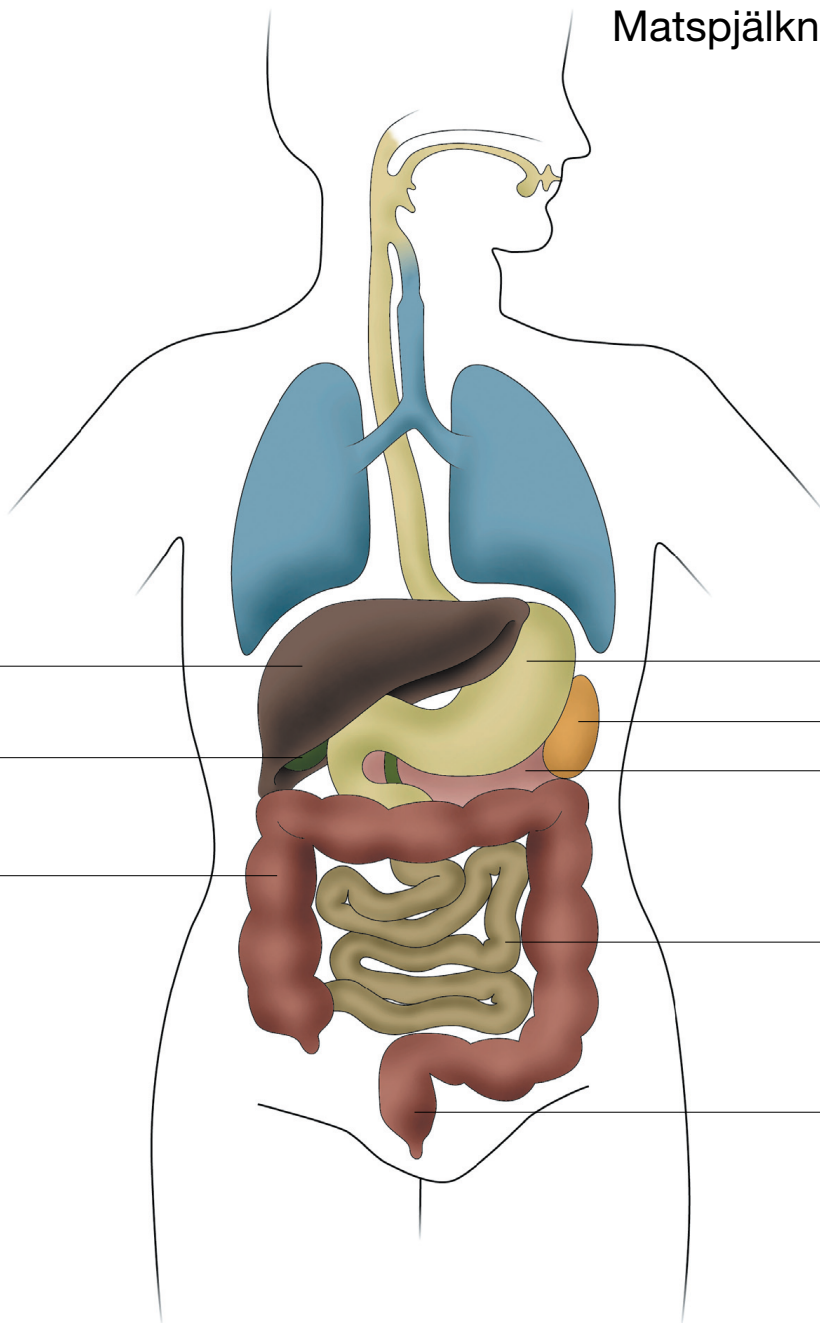
Mage

Mjälte

Bukspottkörtel

Tunntarm

Ändtarm

Njursystemet

Vätska som absorberas från kroppsavfall leds in i njursystemet. Njurarna och urinledarna utgör njursystemets övre urinvägar medan blåsan och urinröret bildar de nedre urinvägarna. Här elimineras överskottsvätska och slaggprodukter från kroppen i följande steg: njurarna utsöndrar slaggprodukter och överskottsvätska som ett led i regleringen av syrabas-, vätske- och elektrolytbalansen. Därefter transporterar urinledarna urinen från njurarna till blåsan, där den lagras. Urinröret leder slutligen urinen från blåsan och ut ur kroppen.

När en urostomi har anlagts lämnar urinen kroppen genom stomin, som har bildats av en del av tunntarmens sista del (ileum).

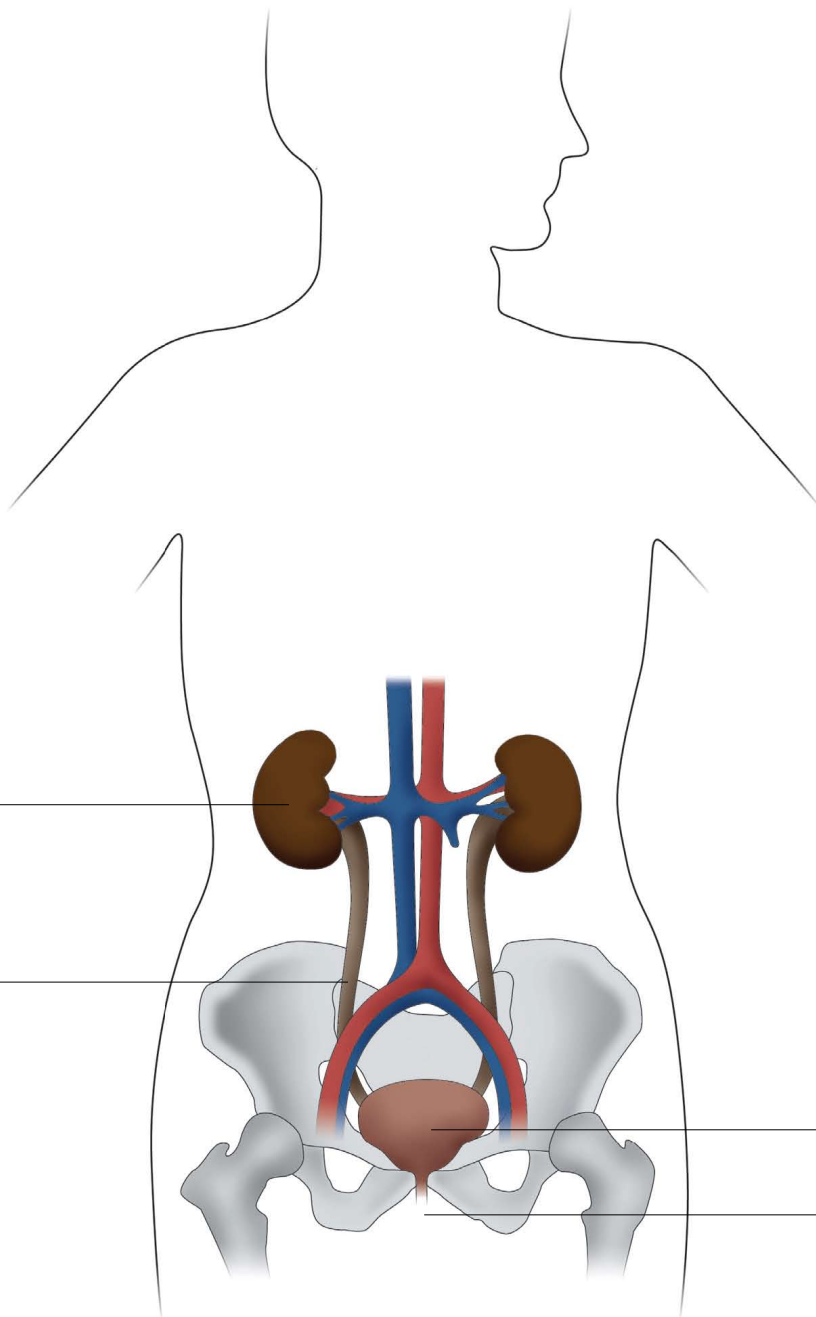
Njursystemet

Njure

Urinledare

Blåsa

Urinrör

”Det var ingen som sa något om ärret”
Anne, 50 år, kolostomiopererad

Stomins placering

För att säkerställa att stomipåsen hålls på plats när du sitter, står eller rör dig efter operationen, tänker kirurger och stomiterapeuter noga igenom var din stomi ska placeras. Om det är möjligt försöker de att undvika benutskott som höftbenet och höftbenskammen. De försöker också att undvika naveln, ärr, hudveck, midjan och områden som kan utsättas för nötning eller friktion. Andra viktiga aspekter som övervägs är att du måste kunna se stomin, och du måste kunna röra på dig och böja dig. Dessutom tar de hänsyn till din livsstil och kroppsform samt eventuella hudbesvär.

Hur ser en stomi ut?

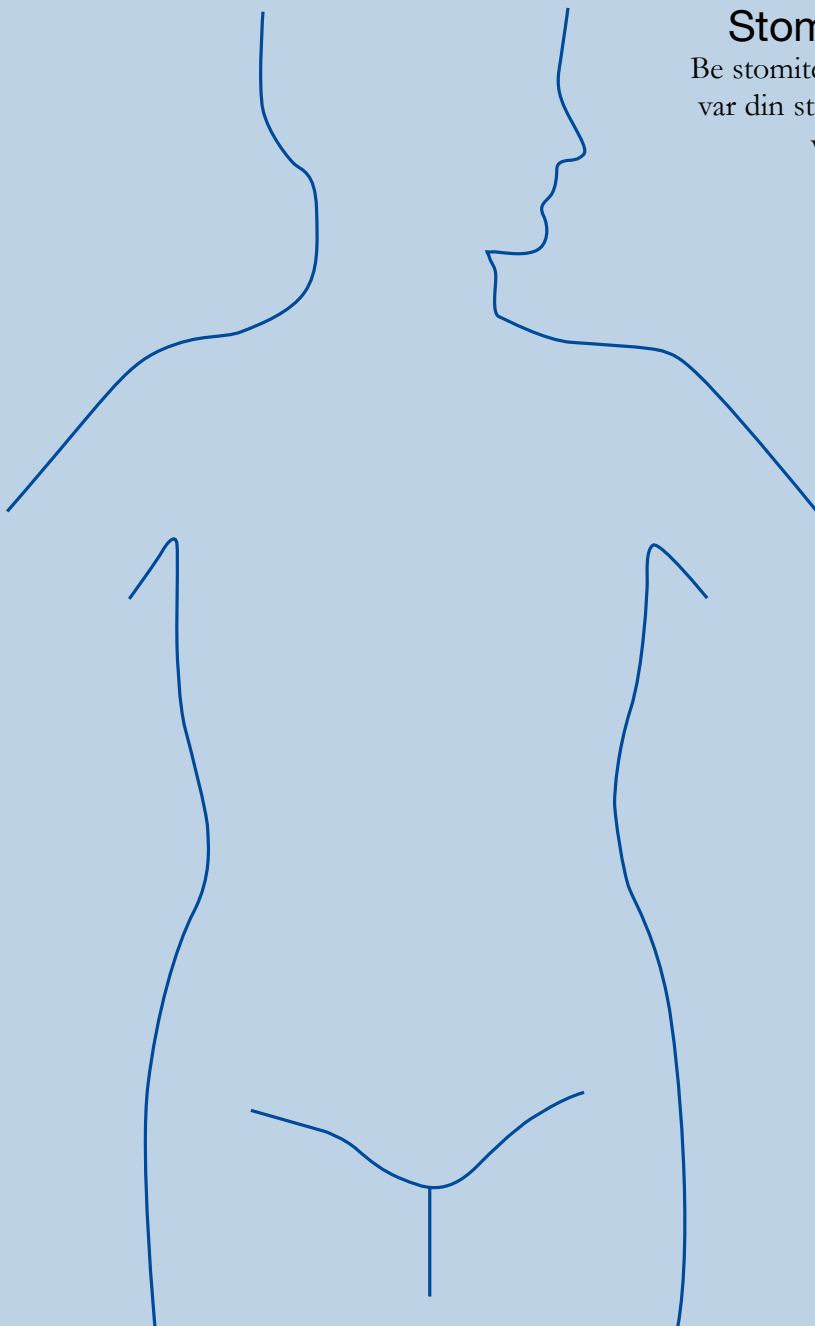
Stomin är röd och fuktig. Den har ungefär samma färg och yta som munnens insida. Den kan sticka ut ett par centimeter, men många stomier ligger i nivå med huden. Stomin har mycket liten eller ingen känsel alls och det gör inte ont att röra vid den, men eftersom den har en mängd små blodkärl kan den lätt blöda om du stöter till eller gnuggar den (exempelvis när du tvättar dig). Det är fullständigt normalt. Stomin kommer att vara ganska svullen genast efter operationen, men svullnaden brukar gå ned inom 6–8 veckor.

Kom ihåg att stomier kan se mycket olika ut.

Stomins placering

Be stomiterapeuten att peka ut
var din stomi ska placeras och
var snittet ska läggas.

Dedicated to Stoma care

Dansac tar löpande fram nya lösningar enligt önskemålen och kraven från stomipatienter och stomiterapeuten. För att stimulera dialogen och bryta ned tabun sammanställs information för patienter och deras familjer i samarbete med stomiterapeuter, läkare och stomisköterskor världen över.